Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. Число 273. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 23. падолиста, 1921. VOL. XXIX. No. 273. Jersey City, N. J., Wednesday, November 23, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

СПРАВА ЗМЕНЧЕННЯ АРМІЙ ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ

ВАШІНГТОН, 21. падолиста. — Нинішне засіданнє конференції для зменчення зброєнь було посвячене переважно справі обмеження армій.

Засіданнє отворив секретар Гюз. Він зараз поставив справу зменчення армій на порядок денний конференції. Хоч Америка придержувалася усе політики удержування як найменчої армії то мимо сього вона бачить, які трудности малиби другі держави, якби хотіли придержуватися такої самої політики. Америка мала в час війни армію з 4,200,000 жовнірів, нині вона виносить ледви 160,000. Однак така політика не конче добра для кождої держави, і Злучені Держави не думають наставати на другі держави примінитися до засад, яких в справі армій на суходолі придержується Америка.

СТАНОВИЩЕ ФРАНЦІЇ.

Зараз по ньому забрав слово французький премієр Бріян, щоби виложити становище Франції в справі зброєнь на суші. Він ручив, що Франція хоче мира і хоче розброїтися, але вона не може сього зробити так довго, як довго вона бачить себе оточена ворогами, як довго її противник з часів війни не лише розброїся „матеріяльно" (через відданнє оружа), але й „морально" (через покиненнє всякої охоти зачіпати другі держави). Франція хоче зменчити свою армію, але вона бачить в Німеччині не мирного сусіда, але приготовляючогося до відплати ворога. В Німеччині існує цілий ряд мілітаристичних організацій цивільного населення ,закритих під ріжними нібито невинними формами. Франція, котра від віків боролася проти Німеччини, не може супроти сих фактів складати оружа та незахоронена братися до мирної праці. Сього не зробила друга держава і сього не можна ждати від неї. Німеччина ще далі має фабрики і всі другі приспособлення, потрібні для виробу всякого матеріялу, потрібного для війни на суші. Хоч аліянти строго наглядають воєнні промисли Німеччини, але продукції (вироблювання) гармат, крісів та набоїв не можна так встерегти, як можна встерегти будову воєнного корабля.

Попри Німеччину є ще одна справа, яку треба взяти під увагу при дебаті справи зменчення армій. Се справа Росії. Сей край має коло 120 міліонів народа. Він тепер вариться анархеїю, але хто може сказати, що станеться в Росії в будучности. Російська армія має на папери півтора міліона людий, але на ділі вона не має більше як 600,000. Рік тому назад Росія валилася через Польщу до Німеччини, в котрій деякі ґрупи населення її кликали. Якби Росія була тоді побідила, і завалила сю перегороду, яка відділяє Росію від Німеччини, тоді прийшлобися було крухо не лише Франції, але й усій Европі. Ось чому Франція держала цілу свою армію на поготовлю до послідного жовніра. Нині перед Францією стоїть ще друга можливість: що Німеччина піде до Росії її орґанізувати і визискувати. Що станеться в Росії, сього ніхто не знає.

Далі Бріян переконував конференцію, що Франція бажає зменчити свою армію таки зараз через скороченнє військової служби з трох літ на півтора. Однак сього вона зробити не може так довго, як довго вона не чується безпечною перед своїми ворогами. Лише тоді, як її бувші союзники з часів війни виступлять зі заявами, що вони бачуть її небезпеки і готові її боронити на случай зачіпки, лише тоді буде могти Франція почати дійсне розброювання.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ДЕЛЕҐАТ ДАЄ ЗАПОРУКУ ФРАНЦІЇ.

З черги промовив анґлійський представник Балфур. Він вказав на жертви, які поносила Анґлія для Франції в час війни; один міліон убитих, коло два міліони ранених і окалічілих. Анґлію страта болить, але вона її не жалує. Вона готова ще раз її понести, коли повторяться обставини. Наконець він висловив сподіванє, що Франція тепер стає на дорогу неаґрисивного добробуту.

ЗАЯВА ІТАЛІЙСЬКОГО ДЕЛЕҐАТА.

Італійський делеґат Шанцер запевняв іменем Італії, що вона хоче також обмежити свою армію на суходолі. Італія придержується мирної політики супроти своїх сусідів. Свою армію зменчила вона до несповна 200,000 мужа, а тепер задумує зменчити її ще більше. При дальших зменченнях зброєнь Італія буде брати під увагу політичне положенне в краях, сотворених та перемінених через війну.

СТАНОВИЩЕ ЯПАНУ ТА БЕЛЬҐІЇ.

Іменем Япану заявив адмірал Като, що й ся країна готова зменчити свою армію, о скільки на се позволять її потреби удержання ладу на її посілостях та потреби зовнішної захорони держави.

Барон де Картіе заявив іменем Бельґії, що Бельґія старалася усе удержувати як найменчу армію, поки події з 1914. року не розбудили її до страшного отверезіння. По скінченню війни в 1920. році вона заключила оборонний союз з Францією, і від тоді удержує лише армію, конче потрібну для охорони своєї независимости.

ЗАЯВА АМЕРИКИ.

Секретар Гюз в кінцевій промові підняв звязки межи американською та французькою републикою, та заявив, що всякий заклик Франції найшов завсіди живий відгук в серци Американців.

Він запропонував, щоби цілу справу зменчення зброєнь передати в руки спеціяльного комітету з пятьох делеґатів пятьох держав. Коли присутні на се згодилися, він замкнув засіданнє.

ДЕРЖАВИ ДАЮТЬ КИТАЄВИ ҐАРАНТІЇ.

ВАШІНҐТОН, 21. падолиста. Секретар Гюз подав нині до публичного відома заяву ґарантії, Китаєви, зложену вісьмома державами на комітеті для справ Тихого Океану та Далекого Сходу.

Ся заява звучить:

Держави, зібрані на конференцію, а саме: Злучені Держави Америки, Бельґія, Британська Імперія, Франція, Італія, Япан, Голяндія та Портуґалія, заявляють, що вони мають тверду волю:

(1) шанувати суверенність, независимість та територіяльну і адміністраційну цілість Китаю;

(2) дати Китаєви найповнійшу і нічим ненарушену можливість розвивати та удержувати для себе справне та постійне правительство;

(3) ужити свого впливу для солідного утвердження та удержання засади рівної нагоди до торговлі і промислу для всіх держав по всій території Китаю;

(4) здрежатися тепер від використовування теперішних умов в цілі добування спеціяльних прав і привілеґій, які моглиби вкоротити права підданих та горожан приязних держав та здержатися від всякої акції, ворожої безпеченьству сих держав.

СМЕРТЬ ВІКОДАВНЬОГО ДІДА.

В Клейвил коло Ютики, в стейті Ню Йорк, помер недавно Едвард Бабрей, котрий мав мати 105 літ віку. Родився він ще 5. мая 1816 року в Брешер Фолс, Ню Йорк, і цілий свій вік звікував в околиці свого уродження. Дідуган тішився черствим здоровлєм до самої майже години смерти. Небіщик курив ціле своє життє дуже налогово; за послідні роки вставав по три та чотири рази на ніч, щоби закурити собі улюблену люльку.

Межи його наслідниками є одна дочка, що має 85 літ, котра також живе в тій околиці, що її батько.

ЗНОВ ВИБУХ ДОМАШНЬОЇ ФАБРИКИ ГОРІВКИ.

В місті Спрингфілд, Месечузетс, в домі пані С. Калеви вибухнула домашня фабрика горівки. Причиною вибуху мав бути надмір ґазу, впущеного до машини. Наслідком вибухла ціла пивниця дому вкрита недовареними напитками; вибух наробив також другої шкоди, але на щастє не покалічив нікого з осіб. Зараз по вибуху застрашені сусіди покликали огневу сторожу, але вона не мала що ґасити. Надійшла поліція і арештувала власительку дому.

МИТРОПОЛИТ АНДРІЙ ШЕПТИЦЬКИЙ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 18 падолиста. — (Вл. кор). Вчера приїхав сюди з Канади галицький український митрополит ґраф Андрій Шептицький. Він висів на стації зелізниці Рединґ о годині 9.50 передполуднем. Привитала його зібрана на стації громадка представників української церкви в Злучених Державах і українських центральних інституцій. Привітну промову до достойного гостя виголосив адміністратор української католицької дієцезії в Злучених Державах о. Петро Понятишин. Відтак митрополит привитався з делеґатами і зараз удався до каплиці в монастирі при 7-ій улиці, де відправив Службу Божу. По Службі Божій був спільний обід в сиротинці, а відтак митрополит відфотоґрафувався разом з гістьми і окремо із сиротами.

На розмову з митрополитом прибули справоздавці филаделфійських американських дневників. Митрополит їм сказав, що приїхав зібрати поміч для 30,000 українських сиріт в Галичині.

Тутешні дневники помістили довші звідомлення з приводу приїзду митрополита Шептицького і подали його фотоґрафію.

З лиця і настрою митрополита видно, що він перебув дуже богато терпіння за час війни. Найбільше терпіння перебув він яко царський вязень. Борода митрополита вже сива. Його настрій сумний, немов повний болю. Митрополит дуже мало говорить.

ВАШІНҐТОН, Д. К. 21. падолиста. — Нині приїхав сюди львівський архиепископ ґраф Андрій Шептицький. Метою його приїзду є зачати акцію за збіркою запомог в Америці для сиріт в Галичині.

Митрополит Шептицький сказав: „Галичина, яка перебула 6 наїздів від 1914 року, є найбільше знищеною країною в Европі.

Він дбає про 30.000 сиріт, які є під юрисдикції його церковної власти.

У Вашинґтоні митрополит Шептицький замешкав у о. о. Домініканів в католицькому університеті.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В БЕСАРАБІЇ.

В Бесарабії істнує 201 українських шкіл. Найбільше шкіл в Хотинському повіті 98 і в Акерманському — 61. Сі школи мають 450 учителів і більше 25.000 учеників. В школах великий брак підручників. Є школи, де немає ніодного букваря, а в деяких не більше одного, двох примірників.

СПЕКУЛЯЦІЯ НА ПОНИЖЕННЮ ВАРТОСТИ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ГРОШЕЙ.

(З Департаменту Торговлі Злучених Держав).

Деякі американські фірми пускають тепер в масову продажу всякі заграничні паперові цінности, між иншим різні акції та облігації випущені на американський ринок такими державами з зруйнованою валютою як Польща, Австрія, Угорщина, Румунія, Югославія, або Німеччина. Всі ті чужоземні облігації по державним та міським позичкам, індустріяльні акції, заставні листи гіпотечних установ та инші „бонди" є платні в чужоземній валюті (марках, коронах і т. и.), якої вартість зменшилася в десять, двайцять, сто і навіть в двісті разів, так що за американські гроші можна їх тепер, мовляв, дешево купити. Щоби американську публику заохотити до купна, розпродуючі фірми показують ті велетенскі зиськи, які дістануть купуючому, коли вартість чужоземної валюти підійметься хочби тільки приблизно до нормального курсу.

Одначе хто купує ті заграничні цінні папери, повинен насамперед уважати, щоб їх не переплачувати. На жаль деякі американські фірми беруть за їх ціну богато висшу як виходить з теперішного курсу чужої валюти. Очивидна річ, коли, для приміру кажучи, за десять долярів можна в Америці зараз купити тисячу корон, марок чи яких инших единиць чужої валюти, то за одно-тисячний бонд платний в тій валюті ніхто не повинен платити більше як десять долярів. Звичайно ціна повинна-б бути навіть менша, а саме така, яку Американець заплативи за ті папери в Варшаві, Відни чи Букарешті, розмінявши там свої доляри.

Иншими словами, хто купує ті заграничні паперові цінности, той на ділі спекулює не на „цінностях", а на валюті, на надії, що та валюта відзискає свою загублену вартість. І хто може за двайцять долярів купити, на примір, готівку в сумі двох тисяч единиць чужої валюти, той нерозумно робить купуючи за тих двайцять долярів папір номінальної вартости одної тисячі единиць.

Що до самої валютової спекуляції, то Американський Державний Департамент Торговлі ніколи не висказував і не висказує своеї думки про будучу вартість чужих валют, і ні не радить ні не відраджує американській публиці інвестувати свої гроші в чужих валютах чи цінних паперах. Взагалі ніхто не може певно передбачити, яка їх будучність. Одначе хто хоче вложити свої гроші в яку чужу валюту, повинен сам найсамперед роздивитись в фінансовім положенню даної країни, в стані її монетового ринку, в кількости випущених нею паперових гроший, в змінах грошевого курсу і т. д., і після того осудити, чи цінність даної валюти підійметься чи ще може впаде.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОВСТАННЄ НА УКРАЇНІ ПРОТИ МОСКОВСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ

ПЕТЛЮРА В КАМЕНЦІ ПОДІЛЬСЬКОМУ.

ЛЬВІВ, 27. жовтня. — Згідно з відомостями, що надходять зза кордону, війско Петлюри 25. жовтня перейшло на советську Україну з боку Румунії. Большевики очистили майже ціле Поділлє. Занято також Гусятин та вимордовано богато чекістів.

Занято Каменець Подільський, який оголошено тимчасовою столицею України та місцем перебування уряду Петлюри.

МОСКОВСЬКІ КОМУНІСТИ ВЧАСНО ВТІКАЮТЬ.

ЛЬВІВ, 28. жовтня. — На кілька днів перед вибухом повстання на Україні советська влада приготувалась до евакуації, коли було відкртио анти-комуністичний заговір.

УСПІХИ ПОВСТАНЦІВ НА ПОДІЛЛЮ.

ЛЬВІВ, 29. жовтня. — Сьогодня розповсюдились у місті чутки про великий повстанчий рух на Україні. Є відомости про великий успіх повстанських війск на Поділлю.

ПОВСТАНЦІ ЗАХОПЛЮЮТЬ „ЧЕКІСТІВ".

ЛЬВІВ, дня 30. жовтня. — Відомости про повстання на Україні стверджуються. Особа, що прибула до Львова з містечка Лянцкорунь на Поділлю, оповідає, що повстанці перед двома днями захопили містичко Лянцкорунь і всіх представників „советської влади" — комуністів — розстріляли. Каменецька „чека", прочувши про повстанне в повіті, почала евакуацію. По відомостям частина каменецьких „чекістів" попала в руки повстанців.

Повстаннє почалось також в східних повітах Поділля.

Характер повстання ярко національно-український.

Передають також про великий повстанський рух в Київщині і на Волині.

ПОЛЯКИ ТРИМАЮТЬ З БОЛЬЩЕВИКАМИ.

ГУСЯТИН, Галичина, 30. жовтня. — Люди, що переходять кордон, оповідають, що в місцевостях, звільнених повстанцями від большевиків, панує спокій. Населеннє само охороняє порядок. Сили пивстанців зростають з кождим днем. Польські прикордонні постерунки збільшили контролю в прикордонній смузі і на українську територію ніхто не може перейти. Многих арештують.

ЧЕРВОНОАРМЕЙЦІ ПЕРЕХОДЯТЬ НА СТОРОНУ УКРАЇНСЬКИХ ПОВСТАНЦВІ.

ЛЬВІВ, 1. падолиста. — За останній час у Львові одержано цілу низку відомостий про нові заворушення у червоноармійських частинах, що розташовані на Україні. Повстанці-червоноармійці вбивають комісарів та „чекістів", що знаходяться при війску. В останній час такі повстання відбулись у Винниці та Ярмолинцях. По наказу з центра в українських червоно-армійський частинах переводяться арешти бувших кадрових офіцирів, яких заміняють прибувші з Москви червоні курсанти.

НІМЕЦЬКИЙ МАҐНАТ ҐУҐО СТІННЕС ХОЧЕ ВЗЯТИ В СВОЇ РУКИ ЦІЛУ ТОРГОВЛЮ В РОСІЇ

БЕРЛІН, 20. падолиста. — Звісний німецький міліонер Гуґо Стіннес виїхав до Лондону обговорити свої фінансово-торговельні пляни в Росії з тамошніми банкирами, щоби осягнути підперте з їх сторони для сих плянів.

Стінес приготовляє отворенне великої банкової інституції з капіталом одного міліярда (біліон) німецьких марок, яка мала би контролю над усею торговлею Росії. Ся інституція називалась би Німецько-Російська Кредитово-Банкова Корпорація.

Головні осідки Корпорації були би в Берліні, Петрограді, Москві і Харкові, а відділи її були би по всіх містах і місточках Росії і по промислових містах Німеччини.

НОВИЙ СЕРБСЬКИЙ КОРОЛЬ НЕ ГАДАЄ ПОКИДАТИ ПРЕСТОЛА.

БІЛГОРОД, столиця Сербії (Югославія), 20. падолиста. — Новий сербський король Александер присягнув уже шанувати конституцію Югославії (Сербії, Хорватії і Югославії), а в літі, 1922, має відбутись його коронація.

В розмові із заграничним кореспондентом він заявив, що ніколи не гадав зрікатись престола і тепер не має тієї гадки.

БОЛЬШЕВИКИ ХОТЯТЬ ВИДАЧІ МАХНА.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 28. жовтня. — Тут одержано з Москви нову ноту в справі видачі Махна.

Автори ноти вважають, що після міжнародного права Махно мусить бути видалений, бо він є звичайним грабіжником людности. Чічерін і Раковський домагаються його видачі.

Замітка. — Як звісно, Махно забирав збіже, поживу, худобу, в богатих, для потреб свого війска або для роздачі бідним. Він робив се, що голосять большевики, а чого не роблять, бо вони свій „податок" силою стягають з кождого.

Дивно, що большевики шанують „буржуазне" міжнародне право, тоді, коли їм того треба, але коли пошанування того права треба цивільному населенню в краях, які вони напали, то і гадки в них немає про се „буржуазне" міжнародне право. Тоді викидає їх з памяти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 8.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЛАДЯТЬ ПОЛЬСЬКУ „АВТОНОМІЮ" ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

В 299 ч. варшавського органу Польської Партії Соціялістичної (П.П.С.), газеті „Роботнік" знаходимо резолюцію Головної Ради тої партії в справі автономії для Східної Галичини, приняту на зборах Головної Ради 30. жовтня с. р. в присутности 28 членів (із загального числа 44) Ради, під проводом Дашинського.

Резолюція звучить так:

„П. П. С. бачить остаточне вирішення українського питання в незалежній українській державі, якої границі з польською республікою були-б установлені шляхом обопільного порозуміння на ґрунті волі інтересованого в тому населення.

„П. П. С. не може вважати тої советської України, що тепер істнує, незалежною державною організацією українського громадянства, бо советська Україна — се виразна експозитура російської політики й адміністрації; вона — се позбавлене власної ініціятиви орудде в руках Москви.

„П. П. С. не годиться з програмою деяких українських кругів, що стоїть за незалежність так званої Західної України, бо переконана, що така невеличка держава, колиб іcправді змогла повстати, стала-б негайно кольонією західно-европейського імперіялізму; дуже скоро була-б знищена і визискана й утратилаб вид самостійности на користь Росії.

П. П. С. стоїть на ґрунті, що польське населення, котре живе в Східній Галичині, яке є великим щодо скількости елементом і складається в більшій частині з робітників та селян, має повне право відігравати в краю ролю спільного господаря, поруч з українським населенням.

„П. П. С. думає, що при сучасних умовах, щоб урегулювати українську справу в межах польської республіки й унормувати відносини на полудневo-східних землях річипосполитої — бачить єдиний шлях до сього в запровадженню територіяльно-автономного устрою на всіх землях, де в більшости живе українська людність, а значить: у Східній Галичині, у воєводстві Волинському і південних повітах Поліського.

„Зважаючи, одначе на те, що оба сі краї мають неоднаковий вигляд у відношенню національному, економічному, правному і політичному, П. П. С. вважає, що сейм польської республіки разом із законодатними органами Східної Галичини та Волині на будуче мають вирішити, на яких умовах і коли саме можуть статися сполучення обох країв в одну цілість, що користуватиметься автономною управою. Покищо мусить запропонувати вирішити справу у формі двох статутів, — окремо для Східної Галичини й окремо для повітів Волині і південного Полісся".

Ся резолюція запропонована була Недзялковським, що реферував сю справу, причім з другим рефератом виступав ще Левенгерц. Останній уступ резолюції, як каже газета, принятий більшостю голосів. А потім більшостю голосів принято таку резолюцію Лібермана:

„Бажано, щоб кордони були встановлені, й детальні умови автономії були зроблені в порозумінню між обома народами, польським та українським, а не накиненим одному, або другому народови одностороннім актом. Щоб утворити ґрунт для такого порозуміння, повинна П. П. С. увійти в контакт перш усього з українськими соціялістами. Центральний Виконуючий Комітет (партії) закликається вчинити відповідні кроки для осягнення сеї мети".

Головна Рада приняла також пропозицію Діяманда, щоби спонукати уряд вияснити своє становище в східно-галицькому питанню і ухвалено ряд директив щодо адльшої акції партії в переведенню програми автономії.

Центральний Виконавчий Комітет П. П. С. (Польської Партії Соціялістичної) має ще обговорювати на слідуючих засіданнях дальшу акцію в справі територіяльної автономії для Східної Галичини.

* * *

Як видно з тих резолюцій, Польська Партія Соціялістична (П. П. С.), яка все була найбільшою підпорою Пілсудського і його уряду, забирається з поспіхом до справи „обдаровання" української Галичини польською „автономією". Та партія польських патріотичних блоферів з відмінною назвою, навіть готова прилучити — але ще не зараз — до Галичини і захоплену Ляхами Волинь та Полісся. Польщі оставила би П. П. С. яко „польські" землі Холмщину, Лемківщину і західну часть Галичини разом з нафтовими полями в Дрогобиччині. Решту захоплених земель також П. П. С. хотіла-б оставити при Польщі і також „на зафше", але вже під назвою автономної країни, де Українці мали би на папері доволі ріжних польських прав, які виконували би польські опришки.

Ще в політичній наівности своїй польські соціялісти кажуть, аби тої автономії не НАКИДАТИ Українцям, але дати їм за їх згодою. Так якби суддя сказав у суді: Ви невинні, вас напали, длятого вам не будемо накидати вязниці, але дамо вас в тюрму за вашою згодою! Бо як хтось каже, щоби не накидати чогось, то видно, що се зле; що його ніхто не хоче. Але як можна дати за згодою се, чого ніхто не хоче і що треба аж накидати? Се неможливе. Український нарід не прийме ані за згодою, ані накиненої польської „автономії".

Занепокоєння в польських політичних кругах у Варшаві є замітним явищем. Давнійше того не було, аж тепер нагло повстало се занепокоєння. Се знак, що Поляки бояться, що приходить час вирішення справи Галичини без волі і згоди Польщі і вони ще пробують вирішити її долю по польському.

Але весь український нарід скаже все грімким голосом до заборчої Ляшні:

Геть з українських земель, злочинці! Не вам рішати про долю сього краю але його народови!

КАРЛО ГАБСБУРҐ.

(Від власного кореспондента).

Заки будете читати отсю статтю, вже з телеграм будете знати, що Карло Габсбурґ, бувший цісар австро-угорської монархії, знов хотів засісти на престолі Угорщини, що ся його проба — так само, як і попередня, підчас великодних свят сього року — не вдалася та що держави антанти рішили його інтернувати на якімсь острові.

Тому не буду Вам про всі ті річи оповідати докладно, а тільки зазначу найважнійші моменти з цілої справи.

В суботу, 22. жовтня, бувший цісар Карло Габсбурґ разом з своєю жінкою Зитою прилетів літаком з Швайцарії до Еденбурґа (міста на австрійсько-угорській границі), де на нього ждали вже його політичні і військові прихильники, і разом з відділом війска, який віддався до його розпорядимости, вибрався в напрямі до Будапешту, щоб засісти на королівськім престолі й обняти власть. Рівночасно назначив своє правительство, в якого склад ввійшли між ин. визначні мадярські політики Раковскі, Андраші і Ґрац.

Для зрозуміння справи треба коротко представити правний стан в угорській державі.

Після розпаду Австро-Угорщини Угорщина проголосила себе незалежною державою в формі **демократичної республіки** під проводом демократичного політика ґрафа Михайла Каролі. Каролі ще підчас світової війни виступав як противник війни і прихильник порозуміння з державами антанти. Йому здавалося, що Угорщина, як демократична республика під його проводом, знайде ласку в очах держав антанти. Одначе показалося, що держави антанти думають поступити з Угорщиною дуже строго. Рівночасно почалися забурення в краю на соціяльно-революційнім підкладі. Тоді Каролі добровільно передав власть большевикам. Кажуть, що мадярська буржуазія зробила нарочно, числячи на се, що антанта налякається большевизму і поробить уступки Угорщині. До певної міри сі надії здійснилися.

Большевицьке панування було недовге. Притиснені антантою, яка вислала проти них до війни Чехію й Румунію, а при тім маючи проти себе що-раз більший опір у самім краю, большевики швидко впали. Тоді в Угорщині запанувала страшна реакція під проводом т. зв. управителя держави Горті. Правительство Горті стало на тім, що угорська держава, як була, так і є монархією, тільки поки-що монарх, король Карло Габсбурґ, наслідком обставин, спричинених війною і революцією не виконує власти. Заки монарх зможе знов виконувати власть, має державою управляти управитель держави Горті.

Правительство Горті почало страшно переслідувати всіх, кому можна була закинути, що брав участь у республиканськім, а опісля большевицькім перевороті, або хоч сприяв тим новим формам державного життя. Всі політичні акти, виконувані республиканським і большевицьким правительством, підтягнуло воно під поняттє звичайних злочинів. Республиканцями й большевиками наповнилися тюрми. Пішли в рух розстріли й шибениці.

І — о диво! — демократична антанта стала до сеї реакційної Угорщини все таки дещо ласкавійша, як до демократичної Німеччини й демократичної Австрії. Німеччина й Австрія мусіли зовсім обезоружитися, так, як се диктували їм мирові договори. Але в Угорщині держави антанти розоруження доси не перевели. На основі мирового договору Угорщина мала відступити Австрії кусок території, заселений переважно Німцями, з головним містом Еденбурґом. Але угорське правительство — за приміром Польщі, яка була зорґанізувала повстання Желіґовського в Вильні і повстання Корфантого в Горішнім Шлеску — зорґанізувало повстання в Еденбурзі й околиці. Австрія звернулася до антанти, антанта зарядила в Венеції австрійсько-угорські переговори під проводом Італії, — і на тих переговорах Австрія на домагання антанти мусіла поробити уступки Угорщині.

Як-раз до Етенбурга прилетів літаком Карло Габсбурґ і ті мадярські війска, що там стояли привитали його як короля і пішли з ним на Будапешт.

Угорські монархісти діляться на два табори: одні є т. зв. леґітимісти, які стоять на становищи дотеперішнього законного порядку і вважають королем Карла Габсбурґа; другі не хотять його і домагаються вільного вибору иншої династії. Прихильники вільного вибору иншої династії мають за собою те, що держави антанти порішили здетронізування Габсбурґів, отже вони кажуть, що стояти за Карла значить наразитися антанті.

Сей спір за престол хотів Карло Габсбурґ порішити вже на Великдень сього року і приїхав зі Швайцарії до Угорщини. Та під натиском держав антанти і тих сусідних держав Угорщини, які повстали після упадку Габсбурської монархії, правительство Горті стало на тім, що він мусить виїхати з Угорщини. Він виїхав знов до Швайцарії.

Тепер він знов хотів порішити спір за престол у свою користь. Одначе знов і держави антанти і сусідні держави Угорщини, передовсім Чехо-Словаччина, Австрія і Югославія виступили рішуче проти нього і зажадали від угорського правительства, щоб воно його не допустило на престол. Чехо-Словаччина зарядила навіть мобілізацію і стала готова до війни, щоби в разі потреби з оружем виступити проти обняття Карлом королівського престола в Угорщині.

Чехо-Словаччина, Австрія, Югославія, Румунія й Італія бояться, що коли-б Карло засів на угорськім престолі, то Угорщина стане центром змагань до відбудування австро-угорської монархії.

Під натиском великої і малої антанти правительство Горті вислало проти відділів Карла своє військо, яке розбило відділи Карла, а його самого з жінкою взяло до неволі. В руки правительства Горті дісталися також Раковскі, Андраші, Ґрац і инші прихильник Карла.

Тепер Карло з жінкою знаходиться під сторожею угорського правительства в монастирі Тігані над озером Плятен. Мала антанта домагається, щоб Угорщина видала їй Карла, ухвалила закон про детронізацію Габсбурської династії і перевела повне розоружене згідно з постановами мирового договору. Всі сі домагання найрішучійше ставить Чехо-Словаччина, яка домагається також, щоб Угорщина заплатила їй також кошти мобілізації.

Одначе велика антанта мабуть не буде така строга і вдоволиться інтернуванням Карла.

Нинішні відомости доносять, що конференція амбасадорів у Парижі рішила, що Карло має бути перевезений на анґлійський корабель, який знаходиться на Дунаю в Будапешті, а звідси на тім кораблі до Ґалацу, де має ждати дальшого рішення держав антанти. Анґлія має бути за тим, щоб його інтернувати під сторожею Анґлії на острові Мальті на Середземнім морі.

Зрештою, заки будете читати сю статтю, вже будете знати, що сталося з Карлом.

Ось так бувший австрійський цісар все справляв нові клопоти державам, які утворилися на території бувшої Габсбурської монархії. Не було би сього, якби Угорщина була укріпила в себе республиканську форму правління.

І взагалі, як би держави антанти при впорядкуванню побоєнних відносин були держалися права самовизначення народів і не краяли живих національних орґанізмів як швець шкіру, то тепер в середній Европі були би вдоволені демократичні національні республики й не було би місця для монархічних затій.

Прага, 28. жовтня, 1921.

Др. Михайло Лозинський.

ФЕДАК І ПРЕСА.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Европи).

Про атентат на воєводу Грабовського, котрого Польща прислала до Львова, щоб до решти ограбив нас з наших прав, наші ґазети пишуть дуже мало. Поляки дивуються і кажуть, що ми мовчимо, ніби в рот води набрали. Більшої злоби годі собі уявити. Мовчимо, бо не дають говорити. Конфіскують, або завішують наші ґазети. І так завішено одинокий український національний дневник у Львові „Український Вістник", котрий хоробро боровся з польською інвазією у Східній Галичині. Соціялістичний дневник „Вперед", поки що виходить, але з білими плішами. Йому вільно писати лиш проти Василя Вишиваного й проти гетьманщини, вільно розвивати свої соціялістично-республіканські погляди та змагання, але про українські народні кривди „Вперед" мусить писати дуже обережно, бо — конфіскують! Навіть гуморески Любомира на тему польської конскрипції не подобаються ясновельможній і всесильній пані — цензурі. Та хто зна, чи і дни „Впереду" не почислені, бо „Рідний Край" що днини домагається від польських орґанів „ладу", щоби і тій гидрі відрубали голову. „Рідний Край" не вдоволяється одною побідою, йому замало смерти „Укр. Вістника", він хоче цілу українську самостійницьку і незапродану пресу положити трупом.

Колись виступали ми проти „Народної Часописи", котра виходила як додаток до урядової „Ґазети Львовской", колись боролися ми з Демянчуком і його „Селянином". Але це були ангели непорочні в порівнанню з орґаном Яцкової кліки. „Народна Часопись" ґрішила хіба тим, що була льояльною супроти правительства а гріхи Демянчука в порівнанню зі злочинами „Рідного Краю", це теж гріхи дитини в порівнанню зі злочинами старого бандита. З таким цинізмом ніколи й жадна українська часопись не топтала прав свого рідного народу, ніколи й ніоден наш журналіст не покрився таким соромом, як редактори „Рідного Краю". У них рішучо нема розуміння, де кінчиться завдання журналіста а де починається робота шпіона і поліцая. „Рідний Край" цілком явно виступає, як польський жандар, показує пальцем на тих наших людий, котрих треба арештувати, донюхується всіляких заговорів і замахів на цілість „Речі посполитої", апелює до палати адвокатської, щоби заінтересувалася особою Д-ра Льва Ганкевича і т. д.

Гидко!

Українська преса домагається вольности слова, вона не хоче ані державної, ані громадянської цензури. Що хто думає, те най йому буде вільно написати.

Український народ домагається, щоб вільно йому було творити всілякі партії і розвивати всілякі партійні проґрами. Най люде виговоряться свобідне. Най не буде того, що одним вільно говорити, що їм слина на язик принесе, а другим не вільно нічо.

Мусить бути також свобода переходу з одної партії до другої, бо партії це не зачинені клітки, з котрих добутися годі, а життя політичне, це не менажерія, в котрій мучаться і страдають всілякої породи звірі. оҐді кидати на когось камінем, що він учора належав до одної партії, а нині перейшов до другої. Не борони козі ліса!

Не кидаємо камінем на Яцкова за те, що він, колишній український радикал, став тепер польським угодовцем.

Це, що правда, дуже тяжко зрозуміти, коли взяти під увагу що Польща творила і творить на наших землях, але щож! — діються всілякі незрозумілі речі на цім божім світі! Хай собі „Рідний Край" провадить якусь угодову політику з Поляками, хай навіть знайде десятьох таких як він сам Твердохлібів, але най шанує ті принціпи, які витворила світова журналістика. Най не провокує, не клевече, не денунціює і не віддає в руки польських посіпаків своїх власних земляків, котрі і так мають аж за богато польської поліції, жандармерії і всякої другої дефензиви.

Требаж мати хоч крихітку совісти і чести, хоч крихту любови для свого власного народу, треба мати хоч за макове зірно самопошани до свого власного колишнього доброго імени, як українського письменника!

Було колись!

Кудиж краще від „Рідного Краю" представляється москвофільська „Воля Народа".

Треба признати, що в справі атентату Федака орган колишніх галицьких москвофілів заняв становище цілком коректне. В статті п. з. „Передъ судъ народа" він пише:

„Коли въ жизни якогонебудь народа приходять тяжки хвилѣ, коли бютъ въ него удары за ударами, коли колеблются єго силы, тодѣ на першій плянъ народной організацiи ставится щдинственну оборону, строгій законъ: **„Єдность и карность!**

„Тодѣ всѣ члены такой народной організацiи підъ кличемъ щдности и карности якъ звычайни рядови стають въ ряди організацiи. Съ вѣрою, що она является щдинственною підвалино юи одинокимъ опоромъ передъ ударами, карно и солидарно сповняють обовязки членівъ организацiи..."

Решту перечеркнув олівець польської цензури. Але вже й зі сказаного видно, що остання війна дала добру лекцію навіть тій ґрупі нашої суспільности, яка до війни виломлювалася зпід карности народньої, апостолуючи службу чужим богам. Нехайже стаття „Перед суд народа" відгукнеться широким відгомоном також і в заморських москвофільських кругах і най викличе серед них цей зворот, який відбувся у її центрі, у Львові, зворот до кращого, до обєднання усього нашого народу в боротьбі з нахальним завойовником — Ляхами. Що „Воля Народа" не написала цих слів на вітер видно з комунікату Русского Исполнительного Комитета во Львові, котрий виключив г. івана Лісковацького і св. Івана Костецького за те, що вони в годину по атентаті Федака взяли участь в банкеті під кавками в честь Пілсудського і грабителя—Грабовського, як пристало на „пор жондних Старорусінуф!"

Честь кому честь!

Не можна того сказати про „Зелізного Стрілця" — орган каліської Петлюрівської отаманії. Цей „Стрілець", закутий в польське зелізо, помістив у числі з 30. вересня дуже прикру статтю п. з. „Сумний випадок". В цій статті пише він, що **нерозумна рука екзальтованого фанатика дала чотири стріли до пана Начальника польської держави, маршала Пілсудского. „Зелізний Стрілець" осуджує замах, протестує і тішиться, що доля зберігла польському народови життя славного нащадка Домбровского і Костюшка, який привів Польщу до самостійного істнування".**

Скачи враже, як пан каже! Видно, що в хлібі, яким Поляки годують „Зелізного Стрільця", єсть чимало снітію і чемериці, коли йому так сильно зачемеричилося в голові.

По переше **Федак не стріляв** до Пілсудского, як до голови польської держави, котра собі може без нашого супротивлення до суду-віку істнувати в Кракові і в Варшаві, він стріляв **до воєводи Ґрабовського, на котрого жаден Українець не може спокійно дивитися, бо він являється представником не Пілсудського, а тої Польщі, котра мечем і огнем йде винищувати наш народ.**

По друге, о скільки знаємо, Пілсудскі не єсть ніяким нащадком Домбровского і Костюшка. Нащадки Домбровского, це одна з теперішних наших патріотичних львівських родин, а Костюшко, це нащадок Палія, це оден з родини **Гурків!**

Можливо, що інтернований „Зелізний Стрілець" і справді відчуває „дружню руку Пілсудского", але **10 міліонів поневоленого українського народу відчуває лиш важку руку польського ката, котрий поклав їх на ложе неімовірних терпінь, — мучить!** Українському народови нема ніякої причини тішитися, що Пілсудский „привів Польщу до самостійного істнування", — таку Польщу, як вона тепер єсть!

Яюже „Зелізному Стрільцеви" далеко до тих колишніх наших невольників, що на залізних гаках в Царгороді конали, або трийцять літ у каторзі тяжкій пробували а віри своєї батьківської а справи своєї народньої за ложку сочевиці на сміх, на наругу не подали.

Великих батьків—малі діти!

Коли бесіда про нашу пресу і її гріхи, сповнені з нагоди атентату Федака, то годі нам не звернути увагу „Впереду", на похибку, котру він поповнив в ч. 178 у рубриці: „Українські справи". В тій рубриці читаємо ось що: „З достовірних жерел довідуємося, що г. о. Петлюра находиться в Тарнові. Він разом зі своїм урядом готовиться виїхати блище України, звідки мавби орґанізувати повстання. В першій мірі плянується здобуття Одеси при помочі Румунії і ще деяких антантських держав".

Знаємо, якого лиха накоїла нам польонофільська політика Петлюри і тому нам навіть не при голові тягнути за ним руку. Але кождий Українець мусить радіти думкою, що цей самий Петлюра хоче добутися з польського криміналу, в якім він сидить тепер зі своїм штабом і з не одним Українцем, котрий попав туди як Пилат у „Вірую". Кождий з нас може тільки тішитися звісткою, що „головний отаман" шукає контакту з повстанцями, бо який він там є, такий є, а всеж таки він Українець, а будучність України не в дальшім дробленню сил, а в тім суцільнім фронті, в тій єдности і карности цілого нашого суспільства, на яке натякає навіть „Воля народа", орґан колишніх москвофілів. **Порож тоді евентуальні наміти Петлюри „з достовірних", отже секретних жерел, сиґналізувати московським большевикам і радянському урядови, котрий, як кождому звісно, не есть нічим инщим, лиш московським ґенерал-ґубернаторством на Україні, лиш тінею, котру кидає на нас червоний колізей?!**

Це не добре! Це нікуди не годиться, панове!...

А тепер про самого Федика. З ним погано. Має пять ран в голову, не від обуреної публіки, як польські ґазети писали, хочби тому, бо публіка з шаблями не ходить, а від шабель хоробрих польських поліцаїв і офіцерів, що тепер на одно виходить. Горішна щока роздавлена чобітьми, клуб розтовчений, власна куля над серцем. Ось як виглядає, той, що жертвував себе за горе народу, той, що вистрілами до Ґрабовського гадав розбудити приспану совість антанти, гадав з дрімоти збудити вак звану Лігу Народів!

Нехайже Поляки пригадають собі третю часть „Дзядів" і „Кордияна". Нехай пригадають собі, що й їх найбільший поет Міцкевич сидів разом з другими студентами університету за бунт проти царського сатрапа Новосільцова. Нехай пригадають собі як чудово змалював Словацкі атентат Кордіяна, молодого фанатика-патріота на царя.

Для української молодіжи Ґрабовскі гірш Новосільцова, а Пілсудскі не ліпший від російських царів, бо він, як голова польської держави, відповідає за тії злочини, які сповняє Польща на нашім народі. Нехай пригадають собі і най заткають рот своїм гієнам зі „Слова Польского", „Ржечи посполитой" і всяких инших „Вєків Нових", бо **тон, в який вони вдарили з приводу атентату Федака чи Ґрабовського це доливання оливи до огню.**

Невжеж сифілітичний „Вєк" гадає, що він такими клеветами як сіфіліс і еротоманія зменьшить величність жертви, котру Федак приніс для нашого народу? Ніколи! Як память Кордіяна серед Поляків так вчинок Федака серед Українців житиме во вік, разом з памятею про Коцка і про всіх тих постріляних і помордованих наших братів у боротьбі за визволення Східної Галичини зпід польської насили.

Та ще най нас „Век Нови" не називає народом пастухів і конокрадів, бо так назвав кс. Лютославскі прилюдно, в польськім соймі, не кого другого а свій власний уряд польський. Цей титул прилипне до них на віки...

Verax.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. К., Пасейк, Н. Дж., — Ваша допись не буде поміщена.

ЯК ЛЯХО-ТАТАРИ ПЕРЕВОДИЛИ ЛЯЦЬКУ КОНСКРИПЦІЮ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Звідомлення про криваву ляцьку конскрипцію зі старокраєвих українських часописий.

II.

(Дальше).

У ЛЬВОВІ.

Статистичний уряд при вулиці Рутовського переповнений Українцями. Кождого дня приходять тут партії Українців, від яких стягають протоколи. По протоколах саджають одних до арештів, иншим накладають грошеві кари.

Дня 11. с. м. прийшов до гром. Б. Лозинської при вулиці Обіздовій ч. 4. комісар з поліціянтом і самі виповнили конскрипційний аркуш на підставі мельдункової картки. Що вони написали, не знати. Жінка розплакалася...

Ми дістали се письмо: Дня 11. с. м. рано візвано до конскрипційного бюра при вул. Рутовского мойого батька Евгена, а то в ціли виповнення аркуша. Коли батько відмовив всяких інформацій, наложено на нього кару 600 мп. яку зараз стягнено. Одначе пополудни явився в домі у нас інспектор поліції Вненкевич з поліційним жовніром ч. 235, заявляючи, що прийшов виповнити конскрипційний аркуш. Коли я відповів, що справа ся вже рано полагоджена через наложення кари і з сеї причини він не має права переводити другий раз конскрипцію аж до полагодження нашого рекурсу про вимірення кари і т. п., і що з сеї причини батько здержиться від всяких інформацій і не підпише конскрипційного аркуша, відповів сей інспектор: „Прошу панів рано рішала инша власть і сю справу треба окремо трактувати, а тепер ми приходимо як поліційні орґани; я сам виповню аркуш і сам його підпишу, а то на підставі поліційних зізнань. Відносно уділювання мені інформацій, то я до таких не буду примушувати, тільки прикажу всім вилеґітимуватися і на підставі леґітимацій посписую потрібні інформації. Колиби панове не хотіли вилеґітимуватися, тоді я панів заарештую за ставлення опору поліційним властям і вкінці будете мусіли се зробити на інспекції поліції". Подаю сю нову практику львівскої поліції до загального відома. Володимир Мартинець.

СТРИЙЩИНА.

Коли й діти почали відмовлятися від зізнань в підпомогу комісарям по селах прийшло військо. Людей ловлено по поли та насильно введено до конскрипційного комісаря. В селі Угольмі нічю стягали старих жінок з ліжка і простоволосих, в самому біллю, тягнули до конскрипції. В Ковчім куті комісар Воліньскі на домагання Юрка Гаврилова, Гуменного і других, щоби вписав їх як Українців, жадав відпису документів, що вони з України. До сіл Татарська, Ходович, Стриганець, Комарова, Вергaн, Стрілкови, Угольми, де досі не вписався ще майже ніоден чоловік, прислано військо. Військо окружило села кругом, нікого з села не випускають, не дозволяють гонити худоби на пашу ні робити на полі, стріляючи до людей. В Татарську, де є всего тільки 50 господарів, кватерує 360 піхотинців. Люде рішилися на очайдушний крок і ціле село покинуло свої хати в намір іти до Стрия зі скаргою до староства. В Стрілкові прийшло до компромісу. Комісар і польський старшина згодилися були під напором селян на се, що під контролею мужів довіря вписували в конскрипційні лісти в рубрику „приналежність" — „Східна Галичина під окупацією польських військ", а в рубрику „народність" і „розговірна мова" — „український" і „українська". Старосто в Стрию довідавшися про се, зараз се заборонило, а селяне внаслідок сего відмовилися від дальшої конскрипції.

СТАНИСЛАВІВЩИНА.

В громадах Темерівці і Селиска біля Галича конскрипція відбувалася при помочі поліції з Блюдник. В Темерівцях вписалося около 20 родин, в тім 5 жидівських. В Селисках вписалося около 15 родин. З сего приводу арештовані: Васильчук Василь, Юрчишин Степан і Васильчук Микола, котрим закидують підбурювання населення. Дня 11. с. м. приїхало до згаданих сіл около 20 поліціянтів зі Станиславова і переводять ревізії і дальші арештування за вказівками громадського слуги Ваґилевича.

РАВЩИНА.

В Любичі княжій населення, не хотячи підписувати конскрипційних ліст вивтікало з села. Конскрипційний комісар спровадив вісьмох жандармів і вони почали лови на людей. Зловлених господарів Гриця Путька і його жінку побили тяжко за се, що на питання: хто вони, відповіли, що Українці. Серед ординарних лайок скованого Путька відвезено до вартівні, де його били, домагаючися зізнань. Його жінку присилувано підписати конскрипційну лісту в сей спосіб, що двох жандармів держало її, а третий водив її рукою по папері. Таким способом підписали конскрипційну лісту Ілько, Василь і Луць Путьки, І. Онишкевич, Галька, Марія і Катря Путько, Петро і Левко Ружило. Двох останніх побили жандарми до нестями.

КОЛОМИЙЩИНА.

В селі Годах-Турці конскрипційні комісарі не хотіли записувати в рубриці національність: українська, заявляючи, що в „Галичині нема Українців, а є тільки Русини".

В Добровідці те саме. Селян покликують за порядковим числом одного по другім і ту під загрозою примушують складати зізнання. З кождої хати стягнено для комісаря по 50 мп.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

Населення села Трудовача в значній части здержалося від конскрипції, так що комісарі зажадали помочі жандармерії. При виготовлюванню конскрипційних аркушів комісарі не виповнювали рубрик, матірна мова", „народність" і „державна приналежність", а лишали їх „на пізнище". Де в хатах не заставали господарів, виповнювали аркуші на основі дат, подаваних дітьми, при чому накладали кари по 1000 мп.

ДОЛИНЩИНА.

З села Тростянця привели жандарми до Долини около 80 людей, що не хотіли стати до конскрипції. Староста Слоньскі казав привести їх до себе, де їх всіх записано як Поляків і де заплатили кару по 300 марок, а хто не мав, дістав 3 дні арешту. До Надієва прийшли жовніри зі скорострілом, обступили село і виганяли з хат до запису. Кількох селян привели до Долини і то перших господарів, та заставили їх в польській ґімназії різати дрова за кару.

Комісар в селі Мізуні, студент Чеховіч, пішов до голови по розум і наперед списує худобу і дріб, а потім накінець записує і селян, зазначуючи, що всі є римокатолики.

ЖОВКІВЩИНА.

Міська рада з Куликові рішила відібрати винаймлене поле селянці Палагні Породько за це, що при конскрипції заявила, що є горожанкою української републики.

СНЯТИНЩИНА.

Ціле село Рожнів відмовилося від спису. Місцевий комісар Кукля зажадав військової помочі. Поміч прийшла. Около 80 коней зїдає останки паші й зерна для худоби. Коні по коліна бродять у збіжу. Всякі просьби ні скарги у команданта не помагають. Самі жовніри виїдають кури, качки та що лише з дробу захватять. Зовсім невинно тяжко побили жовніри Андрія Сефуранчина, Матейчуки та його сина, буцімто за це, що намовляли населення відтягатися від спису. Андрій Крутохвіст дістав подвійних 25 буків за се, що відпрошувався не робити йому шкоди, і то так по варварськи, що кусні мяса висять. Чаплинецького мельника збито немилосерно за се, що коло його хати міст ненаправлений. Самого комісаря Ант. Ґушула польський старшина хотів бити за се, що той рубрику „державна приналежність" лищив невиповненою.

ЗБОРІВЩИНА.

В Поморянах і Нестюках конскрипційний комісар ходив по хатах і питав у селян тільки о імя і назвище, вік, скількість поля і худоби. Що робив з дальшими рубриками, не відомо. Людність неспокійна, що її повписувано за Поляків. Місцевої інтеліґенції не питано про ніщо. За пасивний опір проти конскрипції до села Волосівки спроваджено відділ кавалерії. Мешканці утікають з домів. В сему селі жандармерія арештувала Петра Чепіля, війтового сина.

БЕРЕЖАНЩИНА.

В Городищі арештовано пароха Петрицького враз з кількома селянами за те, що вони відмовилися виповняти конскрипційні аркуші після приказу комісаря. Села Плотиче, Бишки, Конюхи, Жуків, Криве, Посухів і Рибники здержалися від конскрипції. До помочі післано військо зі скорострілами.

ЛЬВІВ.

Дня 14. жовтня пізно в ночі забрала поліція шевського майстра Чернія з дому при вул. Руській ч. 3 та відвела його до поліційних арештів, за се, що мимо укарання гривною 600 марок, не хотів виповнити конскрипційної лісти.

Зелізничникам Химикови, Сасови і Брухаеви повписував косар тільки прізвища й імена і непідписані лісти забрав з собою.

СТАНИСЛАВІВ.

В станославові при вул. Волчинецькій, сестру Анни Кунинської, яка по недавно перебутому тифі не дочувала і недовиджувала, комісар Флях записав польською горожанкою, мимо протесту. Кунинської, а на відході заявив їй: „Як посидиш в кримінали, набереш переконання".

БОБРЕЧЧИНА.

До села Підгородища прислано за опір населення проти польської конскрипції 100 Абрагамців.

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА.

В Селі Дусанові арештовано: Івана Ораловського, Володимира Ораловського, Гаврила Сойку, Михайла Вовка, Михайла Шпунта, Гренька Космину і Семка Пришляка. Арештованих називано батярами, а щоби намовити їх до переписи, говорено: „Ви сидите в арешті тому, що слухаєте тих батярів зі Львова, що пють в Імперіяль". По відмовленню інформацій засуджено Івана Оралевського на 1 місяць арешту, а прочих на 15 днів. В селі Янчині заряджено новий перепис тому, що при першому переведенню комісарем Українцем Цуприком, селяне виповнили рубрику народність „українська" а державна приналежність „Східна Галичина". В Болотні арештували в ночі переписного комісаря Українця.

СНЯТИНЩИНА.

Після візити воєводи Юристовского, в Белелуці арештовано: Одинського Захарія Шлемко Калину, Шлемко Гафію, Шлемко Христину, Шлемко Анастазію, Остафійчук Марію, Андріящук Параску, Тимчук Тимофію, Іщарук Анну, Гнатчук Василину, Микитюк Гафію, Щук Василину і Анну, Тимчук Тетяну і учит. Полятинську Олену, Заграблено у Івана Марусика 12 курей, Василя Остафійчука 10 курей, Андрія Гаврилюка 8 качок, Якова Марусяка 7 кіп вівса, Петра Тимчука 6 курей, Михайла Микитюка 15 курей, Миколи Шлемка 8 качок. Василя Тимчука тяжко побили жовніри за се, що не позволяв брати жовнірам курей.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

В Соколівці, коло Ожидова, переведено конскрипцію під багнетом, згонено всіх як Українців так і Жидів. Лісти Українців виповнювано в рубриках приналежність: „Польща", народність: „руска", а більшу частину рубрик не виповнювано. При списі Жидів писано лише імя і назвище, а решту рубрик не виповнено.

ГУСЯТИНЩИНА.

В селі Кривенькому Н. Гуцалюка побив жандарм до крови. В селах Чорно кінці малі, Коцюбинці та Товстеньке побито богато селян. Арештовано Миколу Хамчука з Чорнокінців малих, свящ. Івана Блавацького і учителя Івана Гуменюка з Товстенького та відставлено їх прямо до окружного суду в Чорткові. Арештовані Марія Сороковська, Антонина Сьвірська і Микола Демкура з Товстенького, сидять в арешті пов. суду в Копичинцях. В селі Василькаві відказалися селяне від конскрипції навіть латинники. В селі Коцюбинці побито кількох селян.

КАМІНЕЧЧИНА.

В Буську конфіновані: свящ. Калиневич, податковий урядник Л. Кирилович, урядник Лопатинський і судовий концініент Гвоздевич; в Гумнисках: учитель Калиневич, учителька Туркевичівна (випущена недавно з золочівської тюрми) і двох студентів. До Чучман Гумниск прибуло військо. Коли при конскрипції голова родини заявить, що є Поляком, записують цілу його родину як польську.

ЖИДАЧІВЩИНА.

В селі Волцневі селянина Михайла Василишина жандарми побили, а потім скованого повезли на тачках до громадської тюрми. Там передержали його до вечера і тоді щойно пустили. В Розвадові арештовано А. Костіва і вдову, М. Креву з двома дітьми. Військо забирає плуги, борони, вози і инші господарські знаряди.

ЦІШАНІВЩИНА.

В селі Гораєць до конскрипції селяне не ставилися. Цілу суботу і неділю 8. і 9. жовтня по селі вганяла поліція, зганяючи людей до спису. В неділю в ночі прийшов жандарм Беліц до господаря Ная, якого годі не було в хаті та почав грозити його жінці, що заарештує сина студента університету, при чому зловив меншого хлопця, ученика II. кляси ґімназійної, тряс ним так, що хлопець перестрашився. В понеділок прийшло до села 12 жовнірів з машиновим крісом та поліція постерунку з Плазова почали знову зганяти людей. Одну жінку, Кушнірку, жандарм Роґутка серед побоїв завів до спису.

РАВЩИНА.

Село Погариська: До села приїхали патрулі з відділу Монастирка, впали до хати Юрія Шостака і в його неприсутности розбили в хаті куферок та забрали гроші в квоті 11.400 мк і 50 австр. корон, а дівчині, що боронила від грабежі, грозили баґнетом. Свідки: Лесько Павлик і Теодор Бук. Командантом патрулі був цуґсфірер равського постерунку Орійол.

В селі Рожнові відділ кавалерії побив Матейчика і Стефурачина. Крім сего грозять жандарми арештами в разі дальшого опору проти конскрипції. В ночі з 10. на 11. обкрадено на кількасот тисяч Косінського, Стефанева і одного Жида.

У Вільгівці Миколу Гука арештовано за се, що друк виповнив по українськи, а рубрику „приналежність" Східна Галичина. Каська Пекна зажадала, щоби її сина записано в рубриці „народність" українська. Проти її волі вписано: польська. Селяне латинники подавали, що їх розговірна мова і народність є українська і проти їх волі вписано їм „польська". Жандарм Урбан з Дениск по ночах просто стягав селян з постелі і гнав їх під штиком до громадського уряду. Комісарі, 15 літні ученики з реяльної школи з Рави, зробили собі з канцелярі громади виходок, бо боялися вийти з помешкання.

ДОПИСІ

КЛІВЛЕНД, О.

Большевицьким „Вістям" потрібна поміч.

В так званих „Українських Щоденних Вістях" з 12. с. м. була поміщена заява, що та большевицька ґазетка потребує конечно матеріяльної помочі. Кажеться там, що о поміч большевики довший час не просили, але тепер голодова смерть заглядає їм в очи...

Я був би цікавий поспитати нюйорських комісарів від „Щоденних", де поділися ті фонди, які складали місцеві і позамісцеві „товариші". Адже на пресовий фонд большевицьких „Вістий" уладжено було місцевими „товаришами" 23 пікніки і кілька концертів та представлень. Крім того большевицькі лідери через ціле літо жебрали між народом і збирали добровільні датки на піддержанне видавництва „Єжедневних". Деж поділися ті придбані фонди? Чи „спалили" їх нюйорські комісарі, чи може на „муншайн" видали, коли знова витягають свої „пролетарські" руки за „мамоною"?

Я думаю, що в Америці число „баранів" (так большевики називають свідомих українських робітників) щораз більше підноситься, коли большевики публично признаються, що в їх кишенях починають вітри віяти... „Дурні барани" не хочуть своїх тяжко запрацьованих центів кидати в пельку ненаситних вовків в овечій шкірі, а через те в большевицькій головній кватирі наступає неприємний грошевий голод.

Докупи, браття Українці, горнімся і не даймо ані зломаного цента на жидівсько-московсько-польську пропаґанду! За наші власні гроші большевицькі крикуни будуть у Москві тюрми для нашого народу будувати і стрички на наших рідних братів купувати. Не йдім ніколи на ніякі большевицькі „шопки" і не помагаймо українським виродкам наш власний нарід у неволю завдавати. Лучімся всі в одну свідому громаду, як се робили наші славні предки козаки, а зеднані козацьким духом ми покажемо Ляхам та жидівсько-московським комісарам, чия Україна і хто має право нею ґаздувати: чи вони, чи ми!

Український робітник.

АЛЕНТАВН, ПА.

Хто поможе тим інвалідам?

На адресу Івана Коченаша в Алентавн прийшло отсе письмо:

Від українських інвалідів.

Frenkel Andrij
Cs. Plicni licebny Ustav
Bar 19
Sternberk na Morave 1
Штернберк, 18. жовтня 1921.

До Українців в Америці.

Ми низше підписані інваліди бувшої української армії, котрі боролися за самостійність України проти наших ворогів Поляків, стратили своє здоровлє і тепер лежимо хорі на сухоти в Чехії. Наше положенне є незвичайно критичне і ми примушені звернутися до Вас з просьбою, щоби Ви допомогли нам в цю тяжку хвилину. Ми віримо, що кождий з Вас зрозуміє нашу недолю і поможе нам, чим хто може. Шлемо Вам братський поклін.

Інваліди: **Андрій Френкель** (пов. Київ), **Василь Вата, Ілько Сопко** (пов. Дрогобич), **Семен Костів** (пов. Рогатин), **Яків Халус** (пов. Долина), **Василь Недошитко** (пов. Тернопіль), **Іван Гишка, Никола Стельмах** (пов. Рудки), **Михайло Гаврилишин** (пов. Самбір), **Іван Бідак, Гнат Балицький** (пов. Мостиска), **Михайло Мельник** (пов. Добромиль).

На поміч тим 12 інвалідам, котрі на своїй просьбі власноручно підписалися, п. Г. Пипюк, предсідатель Українсько-американського Горожанського Клюбу в Алентавн, виасиґнував з каси сего товариства $5, а тутешне братство Непорочного Зачаття Пресв. Діви Марії, від. 17 „Провидіння", жертвувало також $5. Сих 10 долярів (869 чеських корон) ми вже вислали на адресу згаданих висше інвалідів.

Наша збірка будеться продовжати дальше, тому просимо милосерних Українців (особливо тих, котрі походять з вичислених інвалідами повітів), аби були ласкаві прислати свої жертви на адресу: **Vladimir Kaszycki, 724 N. 2nd St., Allentown, Pa.**

Родимці! Я Вас прошу і благаю від себе: Скиньтеся по пару центів на улекшенне гіркої долі тих українських героїв, котрі стратили своє здоровле в боротьбі з ляцькими наїзниками на нашу рідну землю. Вони захорували й опинилися в шпитали не за свою особисту, але за загальну українську справу, тож український загал повинен дати їм свою поміч.

За всі ласкаві датки я в імени просячих інвалідів складаю всім жертводавцям сердечну подяку.

Вол. Кащицький.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Повисші два листи написав Осип Максимюк до свого стриечного брата Дмитра Максимюка в Шікаго).

Відень, 20. липня 1921.

Дорогий Дмитре!

Перед хвилею дістав я від Тебе лист, що мене дуже втішило. До нинішного дня я про Тебе нічого не чув і не мав нагоди когось з Твоєї родини запитати, бо вже семий рік минає, як я не бачив Косова і родини.

Перше всего перепрашаю Тебе, що на такім папері пишу, але се не без причини, бо тут доріжня, а я на прожитте мушу сам заробляти і при тім учитися, щоби скінчити школу, бо родичі помочі не можуть дати: вже старі і знищені війною.

Я з Твоїм братом на війні зустрічався чотири рази: три рази на фронті українсько-польськім в Галичині, а раз на Великій Україні коло Жмеринки. Твій брат помер на Україні десь коло Жмеринки, здається в місті Бар, де помер також Кабин (молодший) з Москалівки. Він служив в 7-мій бриґаді. На Україні померло на тиф галицьких Українців около 36.000 чоловіка. Се було пекло, котре я лише відчути можу, а оповісти трудно, але иншим разом, коли Тебе се інтересує, опишу.

Я служив в українській армії від 19. листопада 1918 р. Зараз по розпаді фронту і революції в Австрії, що мене застало на італійськім фронті, я вступив до української армії. Їхав до дому 18 днів, а девятнайцятого вступив до 2-го коломийського гарматного полку яко четар (ляйтнант), де я був командантом чети 3-тої батерії аж до розпаду галицької армії у вересни 1920 року. Що я перебув за той час — ті труди военні, та борба на життє і смерть, застрашаючий тиф, вир горожанської війни на Україні, ті походи тисячами кільометрів, на останку пробоєм через польський фронт через цілу Галичину з останками армії на чеську територію через Чорногору — сего всего не списав би і на воловій шкірі. І гірко споминати те все, жаль серце стискає, а острить сильну волю і жажду пімсти, котрої хвиля прийде певно в найблизших двох літах. Тепер ми жебраки, вигнанці з рідного краю, знищені духово і тілесно, марнуємо найкращі літа на чужині.

Шість літ з моеі молодости вкрадені, здоровлє зруйноване. З Чехії минулого року в листопаді дістався я до Відня і тут кінчу студії; ще півтора року мушу вчитися. Я є на Експортовій Академії. Брат мій Петро перебув тесаме, що і я, а тепер якраз находиться в дорозі з Чехії до Відня, де хоче студіювати техніку, і я його сподіюся завтра. На життє заробляю лекціями і так тручаю день за днем. Тяжке се життє, але треба видержати, бо сего вимагає хвиля часу. До дому вертати не можу, бо Поляки арештують. Жаль мені найбільше моїх старенькиx родичів, що тільки коло нас напрацювались і мають гризоту з нами на старі свої літа.

Здоровлю щиро, Твій брат

Осип Максимюк.

—o—

Відень, 8. вересня 1921.

Дорогий Брате!

Я маю пару знакомих, що служили разом з Онуфрієм, і напишу до них, однак сумніваюся, чи докладно мож буде розвідати, бо він хорував і помер в такий час, що все облогом лежало й гинуло і не було навіть кому погребати. Він помер підчас відвороту перед Денікінцями. Везли його кілька днів на возі мертвого і потім поховали в Барі коло Жмеринки на Поділлю в місяці жовтни 1919 р. на цвинтари галицької армії, бо де ми стояли бодай пару тижнів, там полишали великі цвинтарі по собі. Так оповідали мені вояки з його частини, котрих я спеціяльно розпитував про него. Певного щось довідатись трудно, бо тоді не було кому дбати і про живих а не то мертвих. Кождий очікував дня, коли сам ляже, щоб не встати.

Я захорів у ще більшу недолю, в грудни 1919, коли то захопили нас большевики. Вони ограбили магазин шпитальний і богато хорих повмирало з голоду. Окрім сего ограбили нас з одежі і ми потім рачки розлазилися по селах до знакомих, де нарід нас дуже прихильно витав і ратував. Се була совітська армія, що складалася з жидівських комісарів і заводових бандитів, зібраних з цілої Росії.

Головно складається большевицька армія з Китайців, Латишів і дещо терором мобілізованих московських селян, котрі проклинали „еврейських комісарів" і не хотячи мусіли грабити, бо ся армія не має ані кухонь ані магазинів. От прим. приходить красноармеєць до хати і кричить: „Хазяйка, давай кушать (їсти)!" І ся мусить давати, бо бють. Одягаються таксамо. В місті на дорозі в білий день зустріне котонебудь, що має добрі чоботи і кричить: „Стой, товарищу! Сідай, збросуй сапоґі!" Чоботи забрав, взувся і пійшов далі. Всі вмисно ходять обдерті. Там таке безправство, що життє і приватна власність кождої мінути не певні. Кров і ще раз кров!

Я лише хотів би, щоб ті американські большевики поїхали туди і побачили, покушали та спробували на своїй шкурі большевизму російського.

Я пережив такі хвилі, що своє життє завдячую лише своїй зухвалій відвазі; між иншим два напади бандитів: раз на дорозі, де я двох застрілив з револьвера і втік, другий раз в ночи в хаті, коли бандити знасилували дві дочки хазяїна, а його самого і хазяйку замордували. Коли бандити дібралися до мене (а було їх в хаті понад 20), то я застрілив їх шістьох на смерть, двох ранив і втік поміж хати. Се там було на порядку деннім.

В Києві матрози арештують в білий день на дорозі чоловіка, з котрого можна щонебудь ограбити, виводять за місто, обдеруть і застрілять. Мене в Києві арештували два матрози з чрезвичайки тамтого року в цвітни на Фундукліївській улиці вечером, але я спасся від них також револьвером і втечею. Вони забиті лежали цілу ніч на тротуари і ніхто не дивився на них, бо нарід так привик до грабежий і кровопролиття, що ніяке насильство на нікого враження не робить. Селяни серед граду куль орўть на поли і т. д.

Се найгірше на Україні, бо для большевика слово Україна — то як чортови свячена вода. Всі українські большевицькі часописи виходять за гроші московські. Вся зволоч лізе на Україну, бо тут є що грабити. Але скандал для Росії, що пару жидків водить її за ніс і кров проливає ріками, а дурний Москаль мовчить. На Україні се вже не йде, бо тут майже третину жидів селяни вирізали, третина втекла до Росії і за границю, а решта ще криється по великих містах під охороною красної (червоної) армії. На Україні красноармеєць не важиться йти на село, бо всі села зоружені, мобілізованих розоружують і наполичкувавши проганяють, а Жидів, Китайців і добровольців убивають на місци і т. д., і т. д. Про се можна би писати Бог зна кілько. Я по вакаціях напишу дещо і пішлю Тобі.

Я тепер находжуся в німецькім селі Розенав, де я виїхав, щоб трохи прийти до себе, бо перемучений і підупав на груди. У Відни треба місячно на життє, щоби бодай що другий день їсти мясо, що найменьше 5.000 корон австрійських. Се сума на доляри не велика (около $5), але все таки тяжко її роздобути. Я з запомоги не користаю, бо є такі, що ані заробити не можуть (каліки з війни) і з дому піддержки не мають. Про се трудно і думати, бо ти подумай, що тут є самі такі студенти, що до дому їхати не можуть, бо там Поляки їх арештувалиб. Се самі українські офіцири. Є такі, що до полудня в школі, а від полудня на роботі і так живуть. Прим. деякі дістають запомоги 1.500 к. австр. місячно. З сих гроший абсолютно вижити не мож, а проте богато живе з них, і то так: дві треті студентів не їдять снідання, а одна трета і снідання і вечері. Отже є люди в гіршім далеко положенню ніж я. Раз на день їдять! Се не жарт! А проте вони вчаться лучше ніж всі инші студенти — навіть ліпше ніж Німці.

У Відни є українських студентів понад 300, у Празі близько 900, по инших містах около 600 , а у Львові понад 3.000. Отже як кождому третому місячно дати 1.000 до 1.500 корон, то се сума велика! І дійсно з датків Америки минулий рік шкільний (1920—21) дві третих студентів жили.

Осип Максимюк.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

ПОЗІР УКРАЇНЦІ З ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. І ОКОЛИЦІ, ПОЗІР!

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ в честь незабутого нам Генія Кобзаря Т. Шевченка 60 літних роковин смерти відбудеться **в суботу, дня 26. падолиста с. р.** о годині 7.30 вечером під числом 240 Willard Ave., South Providence.

Програма концерту в 19 вступах, спів, деклямації і відчит. Вступ вільний. — За концерт: **Шкільний Комітет.** 72-73

NEW HAVEN, CONN.

ПАРОХІЯЛЬНИЙ БАЛЬ відбудесь в **четвер, дня 24. падолиста с. р.** в Hermanson Hall, 158 Crown St. від 2-ої години пополудни до 12-ої години в ночи. Запрошується всіх Українців з Ню Гейвен і околиці прийти на сей баль щоби разом забавитись. Буде грати добра музика, буфет з напитками і перекусками, почта любови і т. д. За вдоволене ручить

72-73 КОМІТЕТ.

NEW YORK, N. Y.

Робітниче Товариство „Буковина" устроює **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в суботу, дня 26. новембра 1921 р.** в Liberty Hall, 263 E. Houston St., New York City. Початок о годині 7-мій вечер. Вступ 35 центів. За добру забаву і чесну обслугу ручить

73-74 КОМІТЕТ.

NEW YORK, N. Y.

Заходом **Комітету Помочи Селам Жеребкам в Ню Йорку, Н. Й.,** т-во Русько- Український Народний Театр відіграєть **БРАТ НА БРАТА,** драму в 5-ох діях, Дм. Грицинського **в неділю, дня 27-го падолиста 1921** в Українськім Народнім Домі, 217-219 E. 6th Street, New York, N. Y. Режісер В. Карпович. Управитель хору І. Садко. Початок о годині 7-ій вечер. Вступ 75 і 50 центів. **По представленню Баль до пізної ночи.** Дохід з сего представлення призначений на підмогу вдів і сиріт в старім краю, тож просимо всіх Вп. Родимців з Ню Йорку о як найчисленнійшу участь на сім представленню. По представленню буде баль при добрій музиці, тож кождий буде мав нагоду добре забавитись.

73-74 КОМІТЕТ.

ДО ВІДОМОСТИ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАГАЛОВИ В ОБУРН, Н. Й. І ОКОЛИЦІ!

Перший Український Базар устроєний парохією св. Ап. Петра і Павла в Auburn, N. Y. можна відвідувати кождого вечера і неділю від дня 20. падолиста до 26. падолиста 1921 в гали Кащака, cor. Perrine і Washington Street. Початок кождого вечера від години 7-ої до 12-ої в ночи. На базари будуть ріжнородні виграшки, повно кіосків з ріжними крамами, ручні роботи і всілякого рода предмети. Буфет з напитками і перекусками, товариські гри і забави і богато несподіванок, як також почта любови. Кождого вечера будуть танці при знаменитій Нодзьо орхестрі. Вступ від особи на цілий тиждень 25 центів і одного цента военного податку. 65-73

Запрошуєсь отсею дорогою весь український загал, так місцевих як і позамісцевих, всі братства, товариства, сестрицтва. Проситься сусідів і чужинців, щоби взяли як найчисленну участь. До побачення на Базарі.

КОМІТЕТ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

—o—

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, подає до відома своїм членам, що мітинг відбудеться 27. листопада в церковній гали при 7-мій ул. Котрий член на тім мітингу не явиться, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 243, вибрало на річнім мітингу дня 12. листопада б. р. отсей новий уряд: П. Костюк, предс.; В. Тупиця, заст. предс.; О. Шавала, кас.; С. Микитюк, секр. фін.; М. Смаль, секр. рекорд.; П. Олещук, І. Лагола і Т. Янсевич, контрольори; Г. Бутовський, хорунжий; П. Олещук, капітан; В. Гавришків, О. Станкевич і М. Співак, дозорці хорих; Я. Богоніс і І. Дмитраш, дверники; М. Семчишин, І. Синіцький, І. Іськів, І. Луцків і А. Ничай, мировий суд; В. Стефанюк, М. Стефанюк, В. Гавришків, В. Шайнога, Т. Янїга і О. Шавала, комітет до померших. — С. Микитюк, секр. фін.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Сестрицтво „Любов", від. 37, повідомляє всі свої членкиці, що спеціяльний мітинг відбудеться дня 24. с. м., о годині 7-мій вечером, в домі Е. Нерода при ул. Бродвей. На сей мітинг мають явитися всі членкиці, бо мається рішити справа закупна бондів Галицької Держави. Кожда членкиця повинна прийти на той мітинг, бо далі не мож зволікати, бо пізний час. Неприсутна на тім мітингу членкиця заплатить кару 50 цнт., і то без вимки. — Е. Нерода, предс.; З. Фуртас, кас.; Е. Карпань, секр.